

Magyar veteránok

Nem sokan fogadtunk volna rá 2009-ben, mikor 100. lapszámával, a könyvpiaci válság sokadik áldozataként megszűnt a *Kretén* másfélkegyelmű humormagazin, hogy valaha viszontlátjuk még a maga műfajában túlzás nélkül legendásnak nevezhető újságot. A rendszerváltást követően sorra indultak el a szabadszájú és szabad szellemű humorlapok, jobbrosszabb ízléssel, de munkalehetőséget adva a fiatal karikaturistáknak. A *Kretén* a magyar szerzők – köztük Marabu, Fekete Imre, Göndöcs Gergely – és a jó érzékkel kiválogatott külföldi anyag miatt élte túl a kilencvenes éveket, az ezredforduló után viszont mintha légüres térbe került volna. A kelekótya és politikailag inkorrekt humor, a vicces képek garmadája az internetre költözött, print lapként a *Kretén* egyre anakronisztikusabbá vált, noha lazaságát nem vesztette el. Félő, hogy a tavaly ősszel újraindult, legutóbb háromhavi, összevont számmal jelentkező újság szerkesztői még nem találtak választ arra a kérdésre, mi újat is tud kínálni ma egy humorlap azon kívül, hogy újraközöl néhány

képsort az utóbbi évek magyar terméséből, válogatást kínál a francia nyelvterületen jól ismert címekből, és szélesre tárja az ajtót a fiatal hazai alkotók előtt. A *Cosmik Roger*, a *Philip Kradow*, *magánnyomozó*, és persze a nagy visszatérő, Édika munkái profik, remek rajzokkal. Arról pedig, hogy a humoruk mennyire fárasztó vagy szexista, lehet vitatkozni, csak nem érdemes, mert nyilvánvalóan rengeteg potenciális olvasó találhatja viccesnek ezeket a képregényeket.

Az új *Kretén* fontos jellegzetessége, hogy immár szinte csak képregényeket közöl, nagyon kevés a szöveges tartalom, azt is jobbra a mellékletként újraélesztett *No Komplet*t magazin viccfelelősei szerkesztik. A másik sajátosság, hogy a lap nagy tisztelettel adózik a klasszikus *Kretén*nek, és szinte minden elemében azt követi, így viszont elsősorban a nosztalgiazásra kapható, egykori törzsolvasókat szólíthatja meg. Hogy a mai tizenévesek szórakoztatónak találnák-e a *Kretén*t, ha egyáltalán járnának újságoshoz, arról fogalmam sincs, és mintha a szerkesztők is inkább csak remélni mernék, hogy új olvasók is rájuk találjanak. A legutóbbi szám koronavírusos poénjai (szájmaszkká alakítható magazin!) mindenesetre jelzik,

hogy a szerzőket nemcsak a bejáratott sémák, hanem a közéleti humor mai lehetőségei is foglalkoztatják.

Veterán magyar képregényesek vállalkozása a *Seuso mozaik* is. A rutinos író, Kiss Ferenc a *Seuso-kincsek* történetét dolgozta fel fikciós eszközökkel. A korokon átívelő kalandképregényben történelmi színek váltják egymást, a római kori, 19. századi, második világháborús, illetve hetvenes években kezdődő fejezeteken más-más rajzoló dolgozott, mielőtt a színezés valamelyest egységesítette volna a kötet képi világát. Sváb József és Sarlós Endre a rendszerváltás előtti magyar képregényes iskolát képviselik, Szendrei Tibor fantasy-illusztrációi révén ismert, Tebeli Szabolcs pedig az egyik legaktívabb fiatal rajzoló. Tehetségéből tehát nincs hiány, és a *Seuso mozaik*nak akadnak is remek pillanatai, mégis elkapkodott, helyenként követhetetlenül sűrű, másol túl vázlatos a végeredmény. A történet központi állítása, hogy a *Seuso-kincs* romlásba dönt mindenkit, aki megkaparint belőle egy darabot. A végzet-dramaturgia véres történelmi drámába, tragikus románcba és noirba fordítja az egyes fejezeteket, az utolsó és



leghosszabb, Kádár-korabeli rész kivételével azonban az író adós marad a rokonszenves vagy izgalmas figurákkal, a szereplők sokkal inkább a szerzői tézis bizonyítására használt sakkbábunak tűnnek. A rendszerváltás előtt játszódozó rész ellenben számos bonyolult társadalmi-politikai kérdést felvet, például ügynök-kérdésről és zsarolhatóságról. Kissnek annyi ötlete maradt erre a fejezetre, hogy nem is jut tér mindent kifejtetni. Ha a képregény két kötetben jelenik meg, valamivel hosszabb, és talán tisztább szerkezetű, jobb ritmusú munka születik. **Kretén 104.** Színes, irkatúzott, 48 oldal. Kiadó: Athos Ignis. Kiss Ferenc és mások: *Seuso mozaik*. Színes, keményfedelees, 72 oldal. Kiadó: Vitanum.

KRÁNICZ BENCE

Szemeztetés a jövő filmterméséből! elhőveli: Pilcz Roland



PILCZ ROLAND, 2020.

